

MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY VE ŠKOLNÍM ROCE 2022/2023

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze tří částí:

- 1. Didaktického testu (DT)**
- 2. Písemné práce (PP)**
- 3. Ústní zkoušky (ÚZ)**

1. Didaktický test

- didaktický test je součástí společné části maturitní zkoušky, ověřuje dovednosti v oblasti jazyka, slohu a literatury (ovládání pravidel českého pravopisu; slovtvorné, tvaroslovné a skladebné analýzy; porozumění významu pojmenování, textu i jeho částem; rozeznání charakteru textu a zvládnutí jeho výstavby; orientace ve vývoji české a světové literatury; aplikace znalostí literární teorie na konkrétní text)
- didaktický test se skládá ze 32 úloh. Obsahuje čtyři typy uzavřených úloh (úlohy „multiple choice“ s výběrem 4 alternativ, úlohy dichotomické s dvoučlennou volbou, úlohy přiřazovací a uspořádací). Pátým typem jsou otevřené úlohy se stručnou odpovědí. Maximálně lze v testu získat 50 bodů, přičemž hranice úspěšnosti je 22 bodů (tj. 44 %).
- test je hodnocen slovně hodnocením „uspěl(a)“ nebo „neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti, trvá celkem 85 minut
- žák si může dělat poznámky do testového sešitu, řešení musí vyznačit do záznamového archu
- žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají časový limit prodloužen dle svého zařazení do příslušné skupiny a kategorie uvedené v doporučení školského poradenského zařízení

2. Písemná práce

- v rámci písemné práce žáci vytvoří souvislý text v minimálním rozsahu 250 slov
- žák si zvolí jedno ze čtyř zadání, která schvaluje ředitel školy. Zadání obsahuje název (téma), způsob zpracování slohový útvar), popř. výchozí text, obrázek, graf aj.
- na vypracování budou mít žáci 110 minut včetně volby zadání. Žáci s priznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají časový limit prodloužen dle svého zařazení do příslušné skupiny a kategorie uvedené v doporučení školského poradenského zařízení.
- žáci mohou používat Pravidla českého pravopisu, která budou před konáním písemné práce zkontrolována. Žáci, kteří se vzdělávali v předcházejících 8 letech alespoň 4 roky ve škole mimo území ČR, mohou navíc použít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny.
- kritéria hodnocení berou v úvahu dodržení tématu a slohového útvaru; úroveň slovní zásoby a tvarosloví; syntaktickou stavbu, členění a kohezi vytvořeného textu (viz tab. Bodová škála hodnocení PP z ČJL)
- maximální počet bodů je 30, hranice úspěšnosti je 12 bodů (viz Hodnocení PP)
- menší rozsah (pod 250 slov) se penalizuje, větší rozsah se nepenalizuje. Pokud práce nesplňuje rozsah min. 200 slov, je hodnocena jako nedostatečná.
- v případě zásadního odklonu od zvoleného tématu a slohového postupu je práce hodnocena jako nedostatečná
- hodnocení PP představuje 40 % celkového hodnocení předmětu ČJL a vychází z kritérií hodnocení Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT)

Bodová škála k hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury

	0	1	2	3	4	5
1A	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.

3B	<ul style="list-style-type: none"> • Text je nesoudržný a chaotický. • Členění textu je nelogické. • Text je argumentačně nezvládnutý. • Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je nepřehledná. • V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. • Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je spíše nahodilá. • V členění textu se často vyskytují nedostatky. • Argumentace je občas nesrozumitelná. • Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je v zásadě vyvážená. • Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je v zásadě srozumitelná. • Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je srozumitelná. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je precizní. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je velmi vyspělá. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.
-----------	---	--	---	--	--	--

Hodnocení PP

Bodové hodnocení	Známka
------------------	--------

30-27	1
-------	---

26-23	2
-------	---

22-18	3
-------	---

17-12 (40 %)	4
--------------	---

11-0	5
------	---

3. Ústní zkouška

- ústní zkoušku koná žák před zkušební maturitní komisí
- ze školního seznamu četby (min. 60 titulů) si žák zvolí 20 knih; v jeho výběru musí být zastoupeny minimálně dvěma tituly poezie i drama, dva tituly téhož autora mohou být zvoleny maximálně jedenkrát
- žák si losuje jeden z 20 pracovních listů podle svého seznamu maturitní četby
- pracovní list obsahuje úryvek uměleckého (viz vylosovaný titul) a neuměleckého textu. Žák provede analýzu obou ukázek (viz Struktura ústní zkoušky).
- na přípravu bude mít žák k dispozici 20 minut, žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají časový limit na přípravu prodloužen dle svého zařazení do příslušné skupiny a kategorie uvedené v doporučení školského poradenského zařízení
- ústní zkouška trvá maximálně 15 minut a je vedena formou řízeného rozhovoru
- maximální počet bodů, které může žák získat je 45, přičemž hranice úspěšnosti je 20 bodů
- hodnocení ÚZ představuje 60 % celkového hodnocení předmětu ČJL a vychází z kritérií hodnocení Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT)

STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

1. analýza uměleckého textu (se zasazením do literárněhistorického kontextu)

I. část

- zasazení výňatku do kontextu díla
- téma a motiv
- časoprostor
- kompoziční výstavba
- literární druh a žánr

II. část

- vypravěč/ lyrický subjekt
- postavy
- vyprávěcí způsoby
- typy promluv
- veršová výstavba (v případě veršovaného textu)

III. část

- jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku
- tropy a figury a jejich funkce ve výňatku

literárněhistorický kontext

- kontext autorovy tvorby
- literární/obecně kulturní kontext

2. analýza neuměleckého textu

I. část

- souvislost mezi výňatky
- hlavní myšlenka textu
- podstatné informace
- komunikační situace (účel, adresát textu)

II. část

- funkční styl
- slohový postup
- slohový útvar
- kompoziční výstavba výňatku
- jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

Hodnocení ÚZ

Bodové hodnocení	Známka
45-40	1
39-34	2
33-26	3
25-20 (44 %)	4
19-0	5